

Kierrätysteollisuuden lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi kriittisten raaka-aineiden hankkeiden yhteyspisteestä ja strategisten hankkeiden etusijasta

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/10783/2024

Esityksellä ehdotetaan muutettavaksi ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa annettua lakia sekä ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia. Esityksen tavoitteena on toimeenpanna ja täydentää Euroopan unionin sääntelyä, joka varmistaa kriittisten raaka-aineiden turvaton ja kestävä tarjontaa. Tähän liittyen esitetään kansallisen kriittisten raaka-aineiden hankkeiden yhteyspisteen perustamista ja sen tiedonsaantioikeutta sekä strategisten hankkeiden määräaikaisten seuranta ja pidentämistä lupamenettelyissä.

Esityksessä ehdotetaan, että Pohjois-Suomen aluehallintovirasto toimisi kansallisena yhteyspisteviranomaisena, joka vastaa kriittisten raaka-aineiden hankkeiden lupamenettelyjen koordinoinnista ja helpottamisesta. Yhteyspisteviranomaiselle annettaisiin oikeus saada tietoja hankkeiden lupaprosesseista ja se vastaisi strategisten hankkeiden määräaikaisten seurannasta sekä niiden mahdollisesta pidentämisestä.

Lisäksi esityksessä säädetään strategisten hankkeiden etusijasta ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden lupamenettelyissä, mikä tarkoittaa, että nämä hankkeet käsiteltäisiin kiireellisinä suhteessa muihin hankkeisiin. Esityksessä myös ehdotetaan, että tietyissä tapauksissa voitaisiin poiketa ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn liittyvien viranomaisten kuulemisesta, jotta hankkeiden käsittelyä voidaan nopeuttaa.

Kierrätysteollisuus kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu luonnoksesta hallituksen esitykseksi kriittisten raaka-aineiden hankkeiden yhteyspisteestä ja strategisten hankkeiden etusijasta seuraavaa:

Kierrätysteollisuudella ei huomautettavaa esitetystä asiointipisteen sijainnista.

Esityksen tavoitteena on varmistaa kriittisten raaka-aineiden saatavuus ja tarjonta Euroopassa. Kriittisten raaka-aineiden kierrätyksen merkitys kasvaa ja on siksi keskeinen osa tätä kokonaisuutta. Kierrätysteollisuuden yritykset mahdollistavat osaltaan käytettyjen arvokkaiden materiaalien talteenoton ja sitä kautta myös uudelleenkäytön. Kriittisten raaka-aineiden osalta tämä on erityisen tärkeää, jotta vähennetään riippuvuutta uusien raaka-aineiden louhinnasta ja tuonnista.

Esityksessä mainitaan, että kriittisten raaka-aineiden kierrätyshankkeet voivat saada strategisen hankkeen aseman, mikä mahdollistaa niiden priorisoinnin lupaprosesseissa. Tämä on erittäin tärkeää. Samalla on kuitenkin huolehdyttävä riittävästä resurssoinnista

myös muiden kuin etusijahankkeiden käsittelyssä. Muiden kuin etusijamenettelyn saaneiden hankkeiden käsittely ei saa tämän myötä hidastua. Päinvastoin kaikkien hankkeiden osalta on tärkeää saada niiden käsittelyä nopeutettua.

Esitys tukee EU:n laajempaa tavoitetta integroida kierrätys osaksi kriittisten raaka-aineiden arvoketjua. Tämä sisältää kierrätysmateriaalien tunnistamisen ja hyödyntämisen strategisina resursseina, mikä korostaa kierrätysteollisuuden merkitystä raaka-ainehuollon turvaamisessa. Koska kierrätys vähentää uusien raaka-aineiden louhinnan ja käsittelyn aiheuttamia ympäristöhaittoja, voidaan sitä myötä edistää myös esimerkiksi Suomen kestävä kehityksen tavoitteita sekä vihreää ja puhdasta siirtymää.

Vaikka esitys ei suoraan aseta neitseellistä raaka-ainetta etusijalle, neitseellisten raaka-aineiden hankkeet ovat usein suurempia investointeja. Tämä voisi epäsuorasti vaikuttaa kierrätyshankkeiden asemaan ja olisi syytä huomioida.

Lupaprosesseissa kierrätyshankkeiden täytyy täyttää samat ympäristövaatimukset kuin neitseellisen raaka-aineen hankkeet. Lupaprosessi ei kuitenkaan huomioi sitä, että kiertotalouden ratkaisulla on yleensä pienempi ympäristö- ja hiilijalanjälki. Tämä voi välillisesti haitata kiertotalouden hankkeiden toteutumista.

Lisäksi

EU:n asetuksessa on tavoitteena, että 10 % kriittisten raaka-aineiden EU:n vuotuisesta kulutuksesta on peräisin louhinnasta EU:ssa, 40 % EU:n vuotuisesta kulutuksesta on peräisin jalostuksesta EU:ssa ja vähintään 25 % EU:n vuotuisesta kulutuksesta on peräisin kierrätyksestä EU:ssa. Kehitettäessä EU:n kriittisten raaka-aineiden politiikkaa tulee varmistaa, että sillä tuetaan EU:n kiertotaloutta. Neitseellisillä ja kierrätysraaka-aineilla on globaalit virrat. Pelkkää kierrätysmateriaalien vientiä ei tule rajoittaa, sillä kiertotaloutta tulee edistää markkinaehtoisesti. Vain siten voidaan EU:ssa varmistaa, että TKI:n myötä kehitetään yhä tehokkaampia ja parempia kierrätysratkaisuja.

Kierrätysteollisuus ry edustaa yli viittäkymmentä materiaalien keräyksessä, kierrätyksessä ja hyödyntämisessä toimivaa yritystä. Toimialan yritykset tuottavat muun muassa kiertotalouden, kierrätyksen ja jätteen hyödyntämisen palveluja maanlaajuisesti kaiken tyyppisille jätteille ja muokkaavat jätteistä erilaisia uusioraaka-aineita, biokaasua ja ravinteita muun muassa valmistavan teollisuuden, rakentamisen ja infrarakentamisen sekä maatalouden tarpeisiin.

Mia Nores
toimitusjohtaja

Lisätiedot: Mia Nores, p. 044 330 0298, mia.nores@kierratysteollisuus.fi